

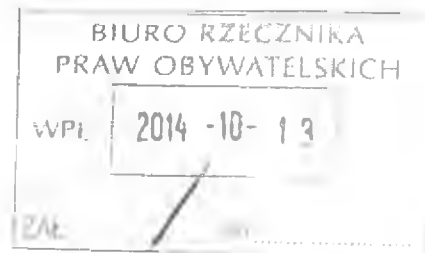

W KATOWICACH

40-950 Katowice, ul. Mikołowska 10A
tel. (032) 2084502 fax (032) 2513978 e-mail:
oisw_katowice@sw.gov.pl

Katowice, ...7 października 2014 r.

OI/D(k) – 0930/67/14/3575

Pan
Marcin Mazur
Zastępca Dyrektora Zespołu
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Zespół Prawa Karnego
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Ustosunkowując się do zaleceń zawartych w raporcie z dnia 12 września 2014r., KMP.571.64.2014.MF, Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Zabrze, informuję że:

W 2014 r. planuje się w jednostkach okręgu katowickiego doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do minimum 221 cel mieszkalnych oraz zabudowę minimum 76 kąpek sanitarnych. Realizacja zamierzeń uzależniona jest od przyznanych środków finansowych na ten cel. Pragnę nadmienić, że Areszt Śledczy w Zabrze otrzymał kwotę 130000 zł na

doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych. W związku z zabezpieczeniem środków finansowych na doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych, w bieżącym roku nie było możliwości kontynuowania zabudów kąpoków sanitarnych. Przesunięcie środków na ten cel przewiduje się w roku 2015.

W Areszcie Śledczym w Zabrze od trzeciego kwartału 2014 r. realizowane są minimum dwie kąpiele w ciągu tygodnia.

Na wydzielenie odrębnych stanowisk prysznicowych w łazniach zostaną przyznane środki przy najbliższym remoncie łazni.

W 2014 r. Aresztowi Śledczemu w Zabrze zostało przekazanych 40 kompletów łózek z drabinkami i barierkami ograniczającymi przed upadkiem.

W roku 2015 zostaną przekazane środki celowe na dostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych.

Aktualnie brak jest środków finansowych na zapewnienie superwizji dla wszystkich psychologów pracujących w jednostkach penitencjarnych podległych OISW w Katowicach. W roku 2015 zaplanowano objęcie superwizją grupę 16 psychologów.

Z uwagi na brak środków finansowych umożliwiających przeprowadzenie szkoleń z zakresu międzynarodowych praw i standardów wykonywania kary pozbawienia wolności przez instytucje zewnętrzne wydałem polecenie dyrektorowi Aresztu Śledczego w Zabrze aby temat ten został włączony do tematyki szkoleń ogólnopenitencjarnych oraz szkoleń działowych działów ochrony i penitencjarnego.

Z treści raportu wynika, że nie wnosi się uwag do poziomu i jakości udzielanych osadzonym w Areszcie Śledczym w Zabrze świadczeń zdrowotnych, realizowanych przez Ambulatorium z Izba Chorych. Sugerowana zmiana struktury zatrudnienia poprzez zatrudnienie lekarza internisty oraz dodatkowej pielęgniarki lub sekretarki medycznej bez wątplenia podniosłaby poziom udzielanych świadczeń oraz pozwoliła w lepszy sposób zabezpieczyć bezpieczeństwo jednostki w zakresie opieki zdrowotnej nad osadzonymi. Zwracam uwagę, że żaden przepis czy uregulowanie nie określają obowiązujących norm i standardów dotyczących ilości zatrudnionego personelu medycznego w odniesieniu czy to do pojemności czy to do charakteru jednostki penitencjarnej. Podobnie nie ma przepisów określających standardowa strukturę zatrudnienia. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że samo uruchomienie etatu, nawet „mundurowego” w realiach górnośląskiej służby zdrowia nie jest rękojmią rozwiązania problemu. Od wielu lat obserwuje się raczej odpływ kadr medycznych z więziennej służby zdrowia, brak jest zainteresowania pracą w jednostkach penitencjarnych co wynika z jednej strony ze specyfiki pacjentów z drugiej zaś gorszymi warunkami finansowymi niż w „wolnościowej służbie zdrowia”. W związku z planowaną reorganizacją Szpitala i

Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu być może pojawi się możliwość przesunięć etatowych i wzmocnienia kadrowego służby zdrowia w innych jednostkach. Po oszacowaniu możliwości w tym zakresie i ocenie potrzeb we wszystkich jednostkach penitencjarnych katowickiego OISW takie przesunięcia będą mogły być wykonane. Wymaga to jednak decyzji co do przekształcenia podmiotu leczniczego w Areszcie Śledczym w Bytomiu wykraczających poza moje kompetencje.

Serdecznie dziękuję za przesłane uwagi i wnioski albowiem zostaną one wykorzystane w działalności szkoleniowej i kontrolnej.

Z wyrazami szacunku

Dyrektor Okręgowy
Służby Więziennej w Katowicach

plik mgr Marcin Gawron

Wyk. w 2 egz.:

- 1) Adresat,
  - 2) a/a
- M.Ch

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

A R E S Z T   Ś L E D C Z Y
41-800 ZABRZE ul. Sądowa 1
Tel. /032/ 277-95-10 DOP w. 518

RPW/84272/2014 F
Data: 2014-10-20

S/P-ON-0912/8/14/17621

Zabrze, dnia 14.10.2014r.

KMP.571.64.2014.MF

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2014 -10- 20
ZAL.	

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
w Warszawie
Krajowy Mechanizm Prewencji
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na zalecenia ujęte w raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Zabrzu (KMP.571.64.2014.MF, data wpływu 16.09.2014r.), która odbyła się w dniach 13-14 maja bieżącego roku z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich informuję, co następuje:

ad.1.1. Niewłaściwe zwracanie się do osadzonych przez personel jednostki.

Personel pozostający w bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności jest na bieżąco, każdego roku szkolony z zakresu zasad komunikacji interpersonalnej. Praktyka "niewłaściwego traktowania (...) poprzez zwracanie się na TY" jeśli w ogóle wystąpiła, to miała charakter incydentalny. Stale przeprowadzamy kolejne szkolenie celem całkowitego wyeliminowania zjawiska. Pragnę zaznaczyć, że podczas podsumowania kontroli nie było mowy o takich formach niewłaściwego traktowania.

ad.1.2. Zapewnienie udzielania świadczeń medycznych osadzonym bez udziału osób trzecich oraz ograniczenie obecności funkcjonariuszy Służby Więziennej niewykonujących zawodu medycznego podczas badania lekarskiego(...)

Pracownicy Służby Zdrowia Aresztu Śledczego w Zabrzu zapewniają osadzonym udzielanie świadczeń medycznych bez udziału osób trzecich oraz ograniczają obecność funkcjonariuszy niewykonujących zawodu medycznego wyłącznie do przypadków, w których ich obecność jest podyktowana zapewnieniem bezpieczeństwa personelowi medycznemu.

ad.1.3. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia dostępu do ciepłej wody w każdej celi mieszkalnej.

Zgodnie z harmonogramem robót remontowo – konserwacyjnych trwają prace związane z przebudową węzła cieplnego na potrzeby doprowadzenia CWU do wszystkich cel mieszkalnych. Planowany termin doprowadzenia CWU do cel mieszkalnych ustalono na 31.12. 2014 r.

ad.1.4. Zapewnienie osadzonym przynajmniej dwóch kąpieli w ciągu tygodnia.

Kąpiele osadzonych zawsze były realizowane zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

A R E S Z T   Ś L E D C Z Y
41-800 ZABRZE ul. Sądowa 1
Tel. /032/ 277-95-10 DOP w. 518

---

i tymczasowego aresztowania tj. korzystania co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli, a od dnia 30.06.2014r. osadzeni korzystają z łaźni dwa razy w tygodniu.

ad.1.5. Zabudowanie kąpoków sanitarnych w celach mieszkalnych.

Budynek pawilonu mieszkalnego Aresztu Śledczego w Zabrzu ma ponad 100 lat. Ze względów architektonicznych w celach pojedynczych oraz dwuosobowych nie ma technicznej możliwości zabudowy kąpoków sanitarnych, a w części cel wiązałyby się to ze zmniejszeniem ich pojemności. W remontowanych celach wieloosobowych w miarę możliwości powierzchniowych wydzielane są kąpoki sanitarne.

ad.1.6. Wydzielenie odrębnych stanowisk prysznicowych w łaźniach.

Jednostka posiada jedną łaźnię centralną. Zabudowa z wydzieleniem stanowisk prysznicowych ograniczyłaby znacznie powierzchnię łaźni zmniejszając w ten sposób ilość stanowisk, co w efekcie uniemożliwiłoby realizację łaźni dwa razy w tygodniu. W związku z powyższym nie ma możliwości wydzielenia odrębnych stanowisk prysznicowych w łaźni.

ad.1.7. Demontaż atrapy kamery monitoringu umieszczonej w łaźni ogólnej.

Zdemontowano obudowę kamery monitoringu umieszczonej w łaźni ogólnej. Wewnątrz łaźni nigdy nie było kamery czy atrapy, które w jakikolwiek sposób naruszałyby zapewnienie intymności osadzonych.

ad.1.8. Wyposażenie piętrowych łóżek koszarowych w drabinki i barierki ograniczające przed upadkiem.

Od co najmniej 2012r. w jednostce trwają prace związane z wymianą łóżek koszarowych na wyposażone w drabinki i barierki, na przykład w sierpniu bieżącego roku zakupiono kolejne 40 kompletów łóżek koszarowych z wymaganymi zabezpieczeniami.

ad.1.9. Przeprowadzenie remontów cel mieszkalnych.

Remonty cel mieszkalnych przebiegają zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem robót remontowo – konserwacyjnych na 2014 rok, na przykład w roku 2013 wyremontowano kapitalnie 23 cele mieszkalne, odświeżono powłoki malarskie w 12 celach. W bieżącym roku zostanie wykonany remont kapitalny 24 cel. Ostatecznie kapitalny remont cel zostanie zakończony we wrześniu 2015r. Ponadto na bieżąco odnawiane są powłoki malarskie w celach mieszkalnych.

ad.1.10. Pełne dostosowanie infrastruktury jednostki do potrzeb osób niepełnosprawnych w planowanych remontach i modernizacjach.

Prace związane z przystosowaniem celi mieszkalnej dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach zostaną przeprowadzone w momencie pozyskania środków finansowych. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w łaźni głównej znajduje się stanowisko prysznicowe przystosowane dla osób niepełnosprawnych

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

A R E S Z T   Ś L E D C Z Y
41-800 ZABRZE ul. Sądowa 1
Tel. /032/ 277-95-10 DOP w. 518

ad.1.11. Brak pomieszczenia umożliwiającego realizacji nagrody w trybie art. 138§1 pkt 2 i 3 Kodeksu karnego wykonawczego.

Od dnia 1 września pomieszczenie do widzeń bez dozoru (138 § 1 pkt. 2) istnieje i korzystają z niego skazani. Zaś pomieszczenie do udzielania nagrody w trybie art. 138 § 1 pkt. 3 zostanie przygotowane (w miarę pozyskania środków) do 31 grudnia 2015r.

ad.1.12. Psycholog nie objęty superwizją.

Potrzeba superwizji została już zgłoszona do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach i będzie prowadzona w sytuacji pozyskania dodatkowych środków finansowych na ten cel.

ad.1.13. Wykaz teleadresowy - brak

Z dniem 14.05.2014 uzupełniono wykaz o nr RPO 0 800 676 676

ad.1.14. Zatrudnienie brakującego personelu medycznego.

Na dzień dzisiejszy w jednostce zatrudnionych jest czterech lekarzy specjalistów w tym kierownik ambulatorium o specjalizacji dermatolog – wenerolog, stomatolog, chirurg ogólny II stopnia oraz psychiatra. Ponadto jednostka ma podpisane umowy ze Szpitalem Specjalistycznym Nr 4 w Bytomiu, Szpitalem Specjalistycznym w Chorzowie. Korzystamy również z usług Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Zabrze, Szpitala Miejskiego w Zabrze – Biskupicach oraz usług Pogotowia Ratunkowego „Eskulap” z siedzibą w Zabrze i ogólnego pogotowia ratunkowego do przewozu osadzonych specjalistyczną karetką na krótki i długi transport. W związku z powyższym osadzeni objęci są stałą i specjalistyczną opieką lekarską i nie ma aktualnie potrzeby zatrudniania dodatkowego personelu medycznego.

ad.1.15. Personel pracujący z osobami pozbawionymi wolności nie szkolony w zakresie międzynarodowych praw osób pozbawionych wolności oraz standardów wykonania kary pozbawienia wolności.

W jednostce zostanie przeprowadzone szkolenie kadry penitencjarnej z międzynarodowych standardów wykonania kary pozbawienia wolności.

Jednocześnie proszę o sprostowanie informacji w raporcie dotyczącej pracy wychowawców w poszczególnych oddziałach mieszkalnych. W raporcie zapisano, że „Wychowawcy dobrze wykonują swoje obowiązki wizytują cele 2-3 razy w tygodniu”, co nie odzwierciedla w sposób prawdziwy pracy wychowawczej, bowiem wychowawcy działu penitencjarnego wizytują cele mieszkalne codziennie.

Wyk. w 3 egz.:

1 egz. – adresat

2 egz. – Centralny Zarząd Służby Więziennej

w Warszawie - Zespół Kontroli

dot ZK-0912-29/14/556

ul. Rakowiecka 37A, 02-521 Warszawa

3 egz. – a/a S/P-ON

AG

~~DYREKTOR~~
~~Aresztu Śledczego w Zabrzu~~

pplk mgr Piotr Kolodziej

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.571.64.2014.MF

Pan
płk Mirosław Gawron
Dyrektor Okręgowy Służby
Więziennej w Katowicach
ul. Mikołowska 10 a
40-950 Katowice

Szanowny Panie Dyrektore,

W związku do pisma z dnia 7 października 2014 r. o sygn. OI/D(k) – 0930/67/14/3575 dotyczącego odpowiedzi na zalecenia przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji po wizytacji zapobiegawczej w Areszcie Śledczym w Zabrze, chciałabym uprzejmie prosić o przekazanie mi precyzyjnych informacji w sprawie stanu realizacji zaleceń reprezentantów mechanizmu.

Jak wynika z treści Pańskiego pisma, ewentualna możliwość wzmocnienia kadrowego służby zdrowia upatrywana jest w planowanej reorganizacji szpitala i ambulatorium z izbą chorych w Areszcie Śledczym w Bytomiu. Uprzejmie proszę o informacje, jeśli zostały poczynione kroki w tej sprawie.

Jednocześnie chciałabym zaznaczyć, iż potrzeby w zakresie wzmocnienia kadrowego służby zdrowia w Areszcie wynikają z potrzeb zakomunikowanych reprezentantom mechanizmu w trakcie wizytacji. Natomiast sformułowanie zalecenia w tej materii ma się przyczynić docelowo – tak jak Pan wskazał w swoim piśmie – do podniesienia poziomu udzielanych osadzonym świadczeń zdrowotnych.

Z treści Pańskiego pisma wynika, iż ze względu na zaawansowane prace związane z doprowadzeniem ciepłej wody do cel mieszkalnych, na 2015 r. zostało odroczone wykonanie zabudowy kąpoków sanitarnych. W tym miejscu chciałabym poprosić o przekazanie informacji na temat zabezpieczonych środków pieniężnych, które zostały przeznaczone na realizację zalecenia wykonania zabudowy kąpoków sanitarnych.

Na podstawie otrzymanego od Pana pisma zostałam zapewniona, iż wydzielenie odrębnych stanowisk prysznicowych zostanie wykonane przy okazji przeprowadzania najbliższego remontu łaźni. Jednak w tym miejscu chciałabym wskazać, iż dyrektor Aresztu Śledczego w Zabrze w

piśmie z dnia 14 października 2014 r. o sygn. S/P-ON-0912/8/14/17621 poinformował mnie, że jednostka posiada jedną łaźnię centralną. Zabudowa z wydzieleniem stanowisk prysznicowych ograniczyłaby znacznie powierzchnię łaźni, zmniejszając w ten sposób ilość stanowisk, co w efekcie uniemożliwiłoby realizację łaźni dwa razy w tygodniu. W związku z tym nie ma możliwości wydzielenia odrębnych stanowisk prysznicowych w łaźni. Uprzejmie proszę o przedstawienie możliwych rozwiązań, które mogłyby znaleźć zastosowanie w jednostce tak, aby zapewnić osadzonym prawo do intymności w czasie czynności higienicznych bez jednoczesnego odbierania im możliwości wykąpania się dwa razy w tygodniu.

W swoim piśmie zapewnił mnie Pan, iż w roku 2015 zostaną przekazane środki celowe na dostosowanie infrastruktury Aresztu dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uprzejmie proszę o przekazanie danych na temat środków finansowych, które w 2015 r. otrzymała jednostka w Zabrze, by zrealizować wymienione zalecenie przedstawicieli KMP.

Jednocześnie z przekazanych do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich informacji wynika, iż w 2015 roku zaplanowano objąć superwizją grupę 16 psychologów penitencjarnych. Chciałabym uzyskać informację, czy wśród tej grupy znaleźli się również pracownicy jednostki wizytowanej przez przedstawicieli KMP – Aresztu Śledczego w Zabrzu.

Na podstawie przepisu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648) proszę o przedstawienie informacji o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku w terminie miesiąca od daty otrzymania pisma.

Z poważaniem

Magdalena Filipiak
Magdalena Filipiak
Radca

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.571.64.2014.MF

Pan
pplk. Piotr Kołodziej
Dyrektor Aresztu Śledczego w
Zabrzu
ul. Sądowa 1
41-800 Zabrze

Szanowny Panie Dyrektore,

W odniesieniu do treści Pańskiego pisma z dnia 14 października 2014 r. o sygn. S/P-ON-0912/8/14/17621 w sprawie zaleceń powizytacyjnych wydanych przez przedstawicieli KMP w wyniku przeprowadzonej wizytacji zapobiegawczej, chciałabym uprzejmie poprosić o udzielenie mi szczegółowych informacji dotyczących stanu realizacji zaleceń reprezentantów KMP.

W pierwszej kolejności chciałabym wskazać, iż zalecenia sformułowane przez przedstawicieli KMP opierają się na informacjach pozyskanych w czasie czynności wykonywanych w toku prowadzonych wizytacji. Z udzielonej przez Pana odpowiedzi wynika, iż nie ma aktualnie potrzeby zatrudnienia dodatkowego personelu medycznego. Jednocześnie chciałabym wskazać, iż informację o potrzebie zwiększenia kadry służby zdrowia w kierowanej przez Pana jednostce uzyskałam w toku prowadzonych czynności. Przekazuję Panu załącznik w postaci otrzymanej po wizytacji notatki służbowej zawierającej opis stanu faktycznego, w tym m. in. zapotrzebowania na zatrudnienie dodatkowych osób w służbie zdrowia. Zalecenie reprezentantów KMP oparłam na tej właśnie informacji.

Odnosząc się do Pańskiej prośby o sprostowanie zawartej w Raporcie powizytacyjnym informacji, chciałabym wskazać, iż - tak jak zaznaczyłam w treści Raportu - dane te pochodzą z rozmów z osadzonymi, którzy w rozmowach z przedstawicielami KMP, dobrze oceniali pracę wychowawców. Jednocześnie przyjmuję do wiadomości Pańskiej wyjaśnienia, iż wychowawcy codziennie wizytują cele mieszkalne.

W Pańskim piśmie zapewnił mnie Pan, iż wykonanie przebudowy wężła ciepłego na potrzeby doprowadzenia CWU do wszystkich cel mieszkalnych zakończy się do końca 2014 r. Jednocześnie ze strony Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach pismem z dnia 7 października 2014 r. o sygn. OI/D(k) - 0930/67/14/3575 uzyskałam informację, iż na ten cel

zabezpieczono kwotę 130 tysięcy złotych. Chciałabym się w związku z tym dowiedzieć, czy prace w tym zakresie udało się już sfinalizować.

Z przywołanego już pisma Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej wynika, iż środki finansowe na wykonanie zabudowy kąpoków sanitarnych przewidziane były na 2015 rok. Jednocześnie z Pańskiego pisma wynika, iż tylko część cel nadaje się do przeprowadzenia prac w tym zakresie. Uprzejmie proszę o zarysowanie terminu wykonania tego zadania, a także wskazanie liczby cel, w których zabudowa kąpoków sanitarnych jest możliwa i liczby cel, gdzie jest to niemożliwe do zrealizowania.

Zgodnie z uzyskaną od Pana informacją, w 2014 r. zostało zakupionych 40 łóżek koszarowych wyposażonych w zabezpieczenia przed upadkiem oraz drabinki. Uprzejmie proszę o wskazanie, ile jeszcze łóżek wymaga wymiany i kiedy planują Państwo zakończyć realizację tego zalecenia.

Zgodnie z informacjami, które przesłał Pan do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, zakończenie prac remontowych zaplanowane zostało na wrzesień 2015 r., natomiast przygotowanie pomieszczenia do realizacji nagrody wymienionej w przepisie art. 138 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557 ze zm.) powinno zostać zakończone w grudniu 2015 r. Chciałabym się dowiedzieć, czy postęp prac wskazuje na to, iż zakończą Państwo modernizowanie obiektu Aresztu w oznaczonym terminie.

Z wymienionego już wcześniej pisma Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach uzyskałam informację, że w bieżącym roku miały zostać przekazane środki przeznaczone na dostosowanie jednostki do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Jaki zakres prac są wobec tego Państwo w stanie wykonać w oparciu o uzyskaną kwotę.

Na podstawie przepisu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648) proszę o przedstawienie informacji o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku w terminie miesiąca od daty otrzymania pisma.

Załącznik 1

Z pozdrowieniem

Magdalena Filipiak
Magdalena Filipiak
Radca

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

A R E S Z T Ś L E D C Z Y
41-800 ZABRZE ul. Sądowa 1
Tel. /032/ 277-95-10 DOP w. 518

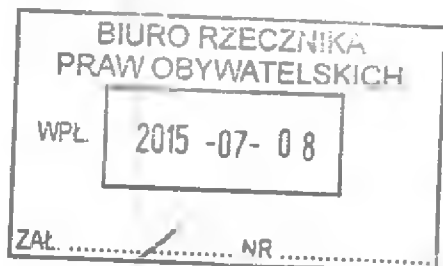

RPW/42738/2015 P
Data:2015-07-08

S/P-ON-0912/4/15/12057

Zabrze, dnia 07.07.2015r.

KMP.571.64.2014.MF

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
w Warszawie
Krajowy Mechanizm Prewencji
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 15.06.2015r. (data wpływu 18.06.2015r.) dotyczące zaleceń powizytacyjnych wydanych przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji w wyniku przeprowadzonej wizytacji zapobiegawczej w Areszcie Śledczym w Zabrzu informuję, co następuje:

Personel medyczny w jednostce zapewnia udzielanie świadczeń zdrowotnych osadzonym na dobrym poziomie. Osadzeni objęci są stałą i specjalistyczną opieką lekarską i nie ma aktualnie potrzeby zatrudniania dodatkowego personelu medycznego. Podczas kontroli w jednostce przeprowadzonej w dniu 24 marca 2015r. Lekarz Naczelny Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Katowicach odnosząc się również do protokołu z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji wskazał, iż system sprawowania opieki zdrowotnej nad osadzonymi jest wydolny. W jednostce zatrudnionych jest czterech lekarzy specjalistów - w tym kierownik ambulatorium o specjalizacji dermatolog – wenerolog, ponadto stomatolog, chirurg ogólny II stopnia oraz psychiatrę, którzy pełnią opiekę nad populacją 292 osadzonych, a obecnie średnie zaludnienie kształtuje się na poziomie 230 osadzonych. Biorąc pod uwagę, że w warunkach tzw. wolnościowych lekarz pierwszego kontaktu pełni opiekę nad ilością pacjentów do 2500, należy przyjąć, że osadzeni w tutejszej jednostce mają zapewnioną ponadnormatywną specjalistyczną opiekę medyczną. Jednostka ponadto ma podpisane umowy ze Szpitalem Specjalistycznym Nr 4 w Bytomiu, Szpitalem Specjalistycznym w Chorzowie, z usług których korzysta. Korzystamy również z usług Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Zabrzu, Szpitala Miejskiego w Zabrzu – Biskupicach oraz usług Pogotowia Ratunkowego „Eskulap” z siedzibą w Zabrzu i ogólnego pogotowia ratunkowego do przewozu osadzonych specjalistyczną karetką na krótki i długi transport. Z dniem 01.02.2015r. wzmocniono średni personel medyczny o 1 dodatkowy etat – st. referenta ambulatorium bez uprawnień pielęgniarskich (funkcjonariuszka przeniesiona ze Szpitala Aresztu Śledczego w Bytomiu), która pełni funkcję asystenta stomatologa oraz powierzono jej obowiązki administracyjne.

Budowa węzła cieplnego oraz instalacji do wszystkich 123 cel mieszkalnych na potrzebę doprowadzenia CWU została wykonana. We wszystkich 123 celach mieszkalnych osadzeni mają dostęp do ciepłej wody. Zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem remontów cel mieszkalnych na rok 2015 do 7 grudnia bieżącego roku w 12 celach mieszkalnych zostaną całkowicie wydzielone kąpiki sanitarne

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

A R E S Z T   Ś L E D C Z Y
41-800 ZABRZE ul. Sądowa 1
Tel. /032/ 277-95-10 DOP w. 518

tj. zamurowane do sufitu i zamykane drzwiami. Na dzień dzisiejszy areszt posiada 13 cel mieszkalnych, które mają już w ten sposób wydzielone kącki sanitarne. Budynek Aresztu Śledczego w Zabrzu został wybudowany w 1888r. i z uwagi na uwarunkowania architektoniczne nie ma technicznych możliwości wybudowania pomieszczenia ubikacji w 88 celach mieszkalnych o powierzchni całkowitej w granicach 6-7m² każda. W tych celach, z których większość jest dwuosobowa o powierzchni użytkowej około 6,5m², całkowite zabudowanie kącika i wstawienie drzwi uniemożliwiłoby wejście do cel mieszkalnych. Przy pełnej zabudowie, biorąc pod uwagę usytuowanie kącków w tych celach, ściana zabudowy z drzwiami wejściowymi do kącika znajdowałaby się w połowie drzwi wejściowych do celi mieszkalnej.

Na dzień dzisiejszy w jednostce 40 kompletów łóżek (czyli pojedynczych 80 łóżek) wyposażono w drabinki, a do końca 2015r. zostanie wyposażone w nie kolejne 20 kompletów tj. 40 łóżek (obecnie oczekujemy na dostawę nowych łóżek). Na rok 2016 zaplanowana jest wymiana kolejnych 30 kompletów tj. 60 łóżek. W przyszłym roku zakończymy wymianę łóżek koszarowych wyposażonych w drabinki zabezpieczające.

Obecnie trwają prace budowlane związane z przygotowaniem pomieszczenia do realizacji nagrody, o której mowa w art. 138§1 pkt 3 Kodeksu karnego wykonawczego. Pomieszczenie zgodnie z planem będzie oddane do użytku do grudnia bieżącego roku. Postęp robót rokuje na wcześniejsze zakończenie prac

W nawiązaniu do kwestii dotyczącej poprawy warunków na rzecz osób niepełnosprawnych informuję, że po szczegółowym rozpoznaniu warunków technicznych możliwości przebudowy w celu dostosowania celi mieszkalnej dla osób niepełnosprawnych zawnioskowałem do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach o przesunięciu terminu realizacji na rok 2017.

Jak już wcześniej wspominałem budynek penitencjarny Aresztu Śledczego w Zabrzu został wybudowany w 1888r., w związku z powyższym został wpisany do rejestru zabytków. Dostosowanie celi mieszkalnej dla osób niepełnosprawnych wiąże się z między innymi z przebudową drzwi wejściowych do celi mieszkalnej oraz przebudową kącika sanitarnego. Jednocześnie chciałbym podkreślić, że obecny układ cel mieszkalnych uniemożliwia budowę zabudowanego kącika sanitarnego z zachowaniem minimalnych wymiarów określonych w rozporządzeniu ministra infrastruktury w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Wiąże się to z koniecznością połączenia dwóch cel mieszkalnych. Powyższe prace wymagają wykonania projektu budowlanego oraz uzyskania zgody konserwatora zabytków. Ponadto przeprowadzenie tych robót wiąże się ze zmniejszeniem pojemności jednostki, na co konieczne jest uzyskanie zgody Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w Warszawie. Z uwagi na brak możliwości określenia kosztów oraz zakresu prac robót budowlanych, do czasu uzyskania niezbędnych zezwoleń i projektów, wnioskowałem do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Katowicach, jak wyżej.

Jednocześnie chciałbym nadmienić, że na przełomie ostatnich kilku lat w Areszcie Śledczym w Zabrzu przebywało trzech osadzonych o niepełnosprawności ruchowej poruszających się o kulach. Osadzeni byli rozmieszczeni w standardowych

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

A R E S Z T   Ś L E D C Z Y
41-800 ZABRZE ul. Sądowa 1
Tel. /032/ 277-95-10 DOP w. 518

celach mieszkalnych i bez większego trudu mogli wykonywać wszystkie czynności związane z pobytem w tutejszej jednostce. Do czasu zakończenia robót budowlanych, osadzonych niepełnosprawnych, po uzyskaniu stosownej zgody organów nadzorujących, będziemy kierować do pobliskiego Aresztu Śledczego w Gliwicach, który warunkami dostosowany jest do pobytu wskazanych osób.

DYREKTOR
Aresztu Śledczego w Zabrzu

ppł mjr Piotr Kołodziej

Wyk. w 3 egz.:

1 egz. – adresat

2 egz. – Pan Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Katowicach – do wiadomości
OI/D(k)-073/72/15/2387

3 egz. – a/a S/P-ON
AG

W KATOWICACH

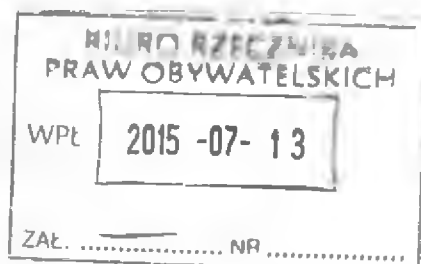
40-950 Katowice, ul. Mikołowska 10A

tel. (032) 2084502 fax (032) 2513978 e-mail:

oisw_katowice@sw.gov.pl

Katowice, ⁰⁶ lipiec 2015 r.

OI/D(k) – 072/74/15/2387

Pani Radca

Magdalena Filipiak

Krajowy Mechanizm Prewencji

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 12 czerwca 2015r. (KMP.571.64.2014.MF) w sprawie stanu realizacji zaleceń reprezentantów mechanizmu informuję co następuje:

Personel medyczny w Areszcie Śledczym w Zabrze zapewnia udzielanie świadczeń zdrowotnych osadzonym na dobrym poziomie. Osadzeni objęci są stałą i specjalistyczną opieką lekarską i nie ma aktualnie potrzeby zatrudniania dodatkowego personelu medycznego. Podczas kontroli przeprowadzonej w areszcie w dniu 24 marca 2015r. Lekarz Naczelny Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Katowicach odnosząc się również do protokołu z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji wskazał, iż system sprawowania opieki zdrowotnej nad osadzonymi jest wydolny. W jednostce zatrudnionych jest czterech lekarzy specjalistów – w tym kierownik ambulatorium o specjalizacji dermatolog – wenerolog, także stomatolog, chirurg ogólny II stopnia oraz psychiatra, którzy pełnią opiekę nad populacją 292 osadzonych, a obecnie średnie zaludnienie kształtuje się na poziomie 230 osadzanych. Ponadto z dniem 01.02.2015r. wzmocniono średni personel medyczny o 1 dodatkowy etat – st. referenta ambulatorium bez uprawnień pielęgniarskich (funkcjonariuszka przeniesiona z zlikwidowanego laboratorium szpitala Aresztu Śledczego w Bytomiu), która pełni funkcję asystenta stomatologa a także wykonuje obowiązki administracyjne. Biorąc pod uwagę, że w warunkach tzw. wolnościowych lekarz pierwszego kontaktu pełni opiekę nad ilością pacjentów do 2500,

należy przyjąć, że osadzeni w areszcie mają zapewnioną ponadnormatywną specjalistyczną opiekę medyczną. Areszt Śledczy w Zabrze ma ponadto podpisane umowy ze Szpitalem Specjalistycznym Nr 4 w Bytomiu, Szpitalem Specjalistycznym w Chorzowie, z usług których korzysta. Korzysta również z usług Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Zabrze, Szpitala Miejskiego w Zabrze – Biskupicach oraz usług pogotowia Ratunkowego „Eskulap” z siedzibą w Zabrze i ogólnego pogotowia ratunkowego do przewozu osadzonych specjalistyczną karetką na krótki i długi transport.

W Areszcie Śledczym w Zabrze, na koniec 2012 r. występowało 113 cel wieloosobowych bez pełnej zabudowy kąpoków sanitarnych, a jedynie w 5 celach występowały zabudowane kąpoki sanitarne. Na koniec 2014 r. dane te przedstawiały się następująco: 104 cele z kąpokami sanitarnymi niezabudowanymi oraz 5 cel jednoosobowych, 14 cel z kąpokami sanitarnymi zabudowanymi. W zatwierdzonym projekcie planu finansowego na 2015 r. wydzielono środki celowe na zabudowę kąpoków sanitarnych w wysokości 60 tys. zł, co pozwoli na zabudowę w kolejnych 12 celach. Nadmieniam przy tym, że łącznie na zabudowę kąpoków sanitarnych oraz doprowadzenie ciepłej wody użytkowej w jednostkach okręgu katowickiego wydzielono kwotę 839 tys. zł.

Jednym z trudniejszych wyzwań, wobec wysokich kosztów oraz głębokiej ingerencji w strukturę budowlaną zabytkowego obiektu jakim jest powstały w 1888 r. Areszt Śledczy w Zabrze, jest kompleksowe usunięcie barier architektonicznych. Przebudowa polegająca na dostosowaniu celi mieszkalnej dla osób niepełnosprawnych wiąże się z między innymi przebudową drzwi wejściowych do celi mieszkalnej oraz przebudową kąpoka sanitarnego. Obecny układ cel mieszkalnych uniemożliwia budowę zabudowanego kąpoka sanitarnego z zachowaniem minimalnych wymiarów określonych w rozporządzeniu ministra infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, co wiąże się z koniecznością łączenia dwóch cel mieszkalnych. Powyższe prace wymagają wykonania projektu budowlanego oraz zgody konserwatora zabytków. Wiaże się również ze zmniejszeniem pojemności jednostki, na co konieczne jest uzyskanie zgody Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Z uwagi na brak możliwości określenia kosztów oraz zakresu prac robót budowlanych, do czasu uzyskania niezbędnych zezwoleń Dyrektor Aresztu Śledczego w Zabrze zwrócił się z prośbą o zaakceptowanie propozycji wykonania niezbędnej dokumentacji do końca przyszłego roku, natomiast realizację dostosowania celi mieszkalnej proponował wykonać w 2017 roku. Z tego też względu w bieżącym roku nie przekazano środków celowych na przedmiotowy cel.

Pragnę przy tym nadmienić, że na chwilę obecną, w przypadku potrzeby osadzenia osoby niepełnosprawnej, istnieje możliwość skierowania jej do jednostki posiadającej odpowiednio dostosowaną infrastrukturę.

Przeprowadzenie remontu łaźni funkcjonującej w Areszcie Śledczym w Zabrze, związanego z wyodrębnieniem stanowisk prysznicowych, bez rozbudowy eksploatowanego obiektu, spowodowałoby zmniejszenie ilości stanowisk, co uniemożliwiłoby realizację łaźni dwa razy w tygodniu oraz realizację dodatkowych kąpiei ze względów lekarskich. Próby stosowania przesłon, z uwagi na ograniczenie swobody ruchu na stanowisku prysznicowym nie uzyskały aprobaty ze strony osadzonych, w związku z czym administracja Aresztu Śledczego w Zabrze wycofała się z takiego rozwiązania.

W związku z powyższym, dopiero z chwilą pozyskania wolnych pomieszczeń, które można by zaadoptować na potrzeby łaźni, będzie możliwe przeprowadzenie remontu i wykonanie oddzielnych stanowisk prysznicowych.

W Areszcie Śledczym w Zabrze zatrudnionych jest dwóch psychologów. W bieżącym roku zostali oni objęci superwizją w Okręgowym Inspektoracie Służby Więziennej w Katowicach, będą uczestniczyć również w kolejnych zaplanowanych edycjach zajęć.

Z wyrazami szacunku

Zastępca Dyrektora
Okręgowego Służby Więziennej
w Katowicach

mgr Marek Łabek

Wvk. w 2 egz.:

- 1) Adresat,
  - 2) a/a
- M.Ch.

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.571.64.2014.MF

Pan
gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37a
02-521 Warszawa

Szanowny Panie Dyrektore,

Zwracam się do Pana w sprawie przeprowadzonej przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji wizytacji prewencyjnej Aresztu Śledczego w Zabrze, która odbyła się w dniach 13-14 maja 2014 r.

W toku zrealizowanych czynności przedstawiciele KMP ujawnili, iż w jednostce funkcjonują cele mieszkalne z niezbudowanym kącikiem sanitarnym. W reakcji na ten fakt reprezentanci mechanizmu sformułowali właściwe zalecenie *zabudowania kącików sanitarnych w celach mieszkalnych*.

Obecnie przedstawiciele KMP prowadzą polemikę z dyrektorem tej placówki w sprawie stopnia realizacji sformułowanych na skutek wizytacji zaleceń.

Z pisma dyrektora Aresztu Śledczego w Zabrze z dnia 2 lipca 2015 r. o sygn. S/P-ON-0912/4/15/12057 wynika, iż w areszcie znajdują się 123 cele mieszkalne. Na chwilę obecną 13 z nich posiada w pełni zabudowany kącik sanitarny, a do dnia 7 grudnia 2015 r. zaplanowane jest wybudowanie kącików sanitarnych w kolejnych 12 celach mieszkalnych.

Na dzień dzisiejszy w 110 celach mieszkalnych nie ma trwale zabudowanych kącików sanitarnych, a umieszczeni w nich osadzeni są zmuszeniu wykonywać intymne czynności fizjologiczne w krępujących warunkach, naruszających ich prawo do intymności, co skutkuje odbywaniem przez nich kary pozbawienia wolności w niehumanitarnych warunkach.

Przedstawiciele KMP stoją na stanowisku, iż kara pozbawienia wolności powinna być realizowana – w myśl przepisu art. 4 zd. 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r., 90, 557 ze zm., dalej: k.k.w.) – w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Nie ulega wątpliwości, iż pod tym pojęciem kryje się także zapewnienie osadzonym właściwych warunków bytowych. Warto zaznaczyć, że także

standardy wynikające z prawa międzynarodowego traktują o warunkach bytowych, których zapewnienie należy uznać za konieczne minimum. Należy wskazać na Zalecenie nr 18.1 Zaleceń Rec (2006)2 Komitetu Ministrów do państw członkowskich Rady Europy w sprawie Europejskich Reguł Więziennych, przyjętych przez Komitet Ministrów w dniu 11 stycznia 2006 r. na 952 posiedzeniu delegatów (dalej: Europejskie Reguły Więzienne) *pomieszczenia udostępnione dla więźniów, a w szczególności pomieszczenia przeznaczone do spania są urządzone w sposób respektujący ludzką godność i tak dalece jak to jest możliwe prywatność oraz spełniają wymogi zdrowotne i higieniczne, przy czym właściwą uwagę przykładają się do ich warunków klimatycznych oraz w szczególności do powierzchni podłogi, ilości powietrza mierzonego w metrach kubicznych, oświetlenia, ogrzewania oraz wentylacji.*

Zgodnie z linią orzeczniczą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (sprawa Peers przeciwko Grecji, skarga nr 28524/95) oraz mając na uwadze zalecenia CPT zaznaczyć należy, że *korzystanie z otwartego kącika sanitarnego w sytuacji, gdy w celi przebywa więcej niż jeden osadzony, może zostać uznane za poniżające traktowanie.*

Chcę w tym miejscu przypomnieć, że Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich w wystąpieniu z dnia 25 marca 2013 r. (RPO-700317-II-702/12/MK)¹ skierowanym do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej wskazał m.in., że *w celach jednoosobowych urządzenia sanitarne powinny być osłonięte co najmniej w taki sposób, aby nie było możliwe zobaczenie osadzonego wykonującego czynności intymne w kąciku sanitarnym, ani bezpośrednio przez osoby wchodzące do celi, ani przez wizjer w drzwiach. W sytuacji, gdy funkcjonariusze Służby Więziennej, również płci przeciwnej, mają możliwość wglądu do kącika sanitarnego przez wizjer i obserwowania osadzonego podczas wykonywania przez niego czynności sanitarnych i higienicznych, warunek zapewnienia intymności przy korzystaniu z urządzeń sanitarnych nie jest spełniony.* Warto również zaznaczyć, że w odpowiedzi z dnia 17 kwietnia 2013 r. (BPR-070-48/13/923)² Dyrektor Generalny Służby Więziennej podzielił pogląd RPO stwierdzając, iż spełnienie warunku zapewnienia intymności w warunkach izolacji penitencjarnej uzależnione jest nie tylko od braku fizycznej obecności innych osób podczas korzystania przez osadzonego z urządzeń sanitarnych, ale także ograniczeniem (z wyłączeniem przypadków przewidzianych w obowiązujących przepisach) możliwości jego obserwacji.

Nie ulega wątpliwości, że aktualna sytuacja utrzymującą się w Areszcie Śledczym w Zabrze wymaga podjęcia natychmiastowych działań mających na celu poprawę warunków bytowych osadzanych w areszcie. Przedstawiciele KMP oczekują, iż podejmie Pan wszelkie dostępne kroki, które spowodują, że izolacja penitencjarna w tej jednostce penitencjarnej nie będzie mogła być uznana za przejaw poniżającego traktowania osób odbywających karę pozbawienia wolności.

---

¹ Patrz: <http://www.sprawy-generalne.brpo.gov.pl/pdf/2012/03/700317/1710651.pdf>.

² Patrz: <http://www.sprawy-generalne.brpo.gov.pl/szczegoly.php?pismo=1710651>.

Na podstawie przepisu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648) proszę o przedstawienie informacji o podjętych działaniach w terminie miesiąca od daty otrzymania pisma.

2 przekierowa

DYREKTOR ZESPOŁU
Justyna Procha-Lawendowska
Justyna Procha-Lawendowska

Do wiadomości:

1. Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Katowicach
2. Dyrektor Aresztu Śledczego w Zabrzu